



ŠIAULIŲ APYGARDOS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. liepos 7 d.
Šiauliai

Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų skyriaus teisėjas Nerijus Masiulis,
teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo *pareiškėjo Aurimo Drižiaus* skundą dėl
Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjos 2020 m. gegužės 28 d. nutarties ir,

n u s t a t ė :

1. Aurimas Drižius su pareiškimu kreipėsi į teisėsaugos institucijas prašydamas pradėti ikiteisminį tyrimą Vilniaus apygardos teismo teisėjų Gintaro Dzedulionio, Aleno Pesliako ir Jolantos Čepukėnienės atžvilgiu pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau - BK) 228 straipsnį.
2. Vilniaus apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus prokuroro Rolando Imbraso 2020 m. balandžio 22 d. nutarimu atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą, konstatuojant, kad dėl pareiškime nurodytų aplinkybių negali būti pradėtas baudžiamasis procesas, nes nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių. Pažymėta, kad pareiškėjo išdėstyti teiginiai yra sietini išimtinai su pareiškime minimų teisėjų vykdomos procesinės veiklos vertinimu.
3. Nesutikdamas su prokuroro 2020 m. balandžio 22 d. nutarimu A. Drižius jį apskundė, tačiau Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjos 2020 m. gegužės 28 d. nutartimi prokuroro nutarimas buvo paliktas nepakeistu ir pareiškėjo skundas atmestas. Nutartyje konstatuota, kad aplinkybės dėl galimo teisėjo G. Dzedulionio ir kitų teisėjų kolegijos narių, kurie nagrinėjo baudžiamąją bylą Nr. 1A-369-365/2016 piktnaudžiavimo jau buvo vertintos medžiagoje Nr. M-1-01-67609-16 atsisakant pradėti ikiteisminį tyrimą ir pareiškėjui akcentuojant, kad jis turi teisę kreiptis į Teisėjų etikos ir drausmės komisiją, kuri galėtų įvertinti, ar teisėjo elgesys atitiko Teisėjų etikos kodekso nuostatas ir ar jų nepažeidė. Skunde nurodyti argumentai vertinti kaip pareiškėjo asmeninė nuomonė, kuri yra pagrįsta tik subjektyviu faktų interpretavimu ir nepagrįsta bei nepatvirtinta jokiais objektyviais duomenimis. Be to, nėra jokių duomenų, galinčių patvirtinti, kad A. Drižiaus skunde minima teisėjų kolegija, nagrinėjusi baudžiamąją bylą Nr. 1A-369-365/2016 atlikdama savo tiesiogines pareigas, savo veiksmais tyčia siekė piktnaudžiauti tarnyba, neatliko funkcijų ir pareigų, padarė pareiškėjo nurodomą nusikalstamą veiką. Atsakant į skundo argumentą dėl baudžiamosios bylos Nr. 1A-369-365/2016 atnaujinimo ir jo išteisinimo, ikiteisminio tyrimo teisėja nurodė, kad Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau - BPK) 173 straipsnio nuostatos įsakmiai nustato, kokias funkcijas atlieka ikiteisminio tyrimo teisėjas, todėl

pareiškėjo pateiktas prašymas atnaujinti baudžiamąją bylą ir jį išteisinti nenagrinėtinas, nes šio klausimo nagrinėjimas nepriklauso ikiteisminio tyrimo teisėjo kompetencijai.

4. *Skundu apygardos teismui pareiškėjas A. Drižius prašo panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjos 2020 m. gegužės 28 d. nutartį, pradėti ikiteisminį tyrimą, pripažinti jį nukentėjusiuoju ir atnaujinti baudžiamąją bylą Nr. 1A-369-365/2016 jį išteisinant ir įvertinant A. Sadecko parodymus.*

4.1. Skunde nesutinka su ikiteisminio tyrimo teisėjos argumentu, kad jis nesugeba nuosekliai ir aiškiai atskleisti savo skundo esmės ir, kad teismui neaišku, kokie klausimai teikiami skundo nagrinėjimui, kadangi skunde aiškiai nurodė, kad minėta teisėjų kolegija atvirai ignoravo jo pateiktus įrodymus, kad A. Sadeckas yra melagis, nieko apie juos nepasisakė ir jį nuteisė. Negana to, kolegijos pirmininkas G. Dzedulionis žodžiu išaiškino, kad buvo nuteistas už tai, kad „kritikuoja teisėsaugą“, ir vertėtų pakeisti savo poziciją. Kokių dar reikia pateikti įrodymų, kad teisėjai sąmoningai ir tyčia piktnaudžiavo savo tarnybine padėtimi ir jį nuteisė iš esmės keršto motyvais.

4.2. Nesutinka ir su ikiteisminio tyrimo teisėjos argumentu, kad jo visus argumentus jau išnagrinėjo prokuroras ir juos atmetė, kadangi prokuroras sutiko, kad minėta teisėjų kolegija padarė nusižengimą, tačiau jie neva nepadarė tokio pobūdžio ir masto teisės pažeidimų, kurie atitiktų nusikalstamų veikų požymius. Nurodo, kad jau buvo kreipęsis ir į Teisėjų etikos ir drausmės komisiją, kuri nusprendė, kad nieko neteisėto G. Dzedulionis nepadarė, jis neva norėjo padėti, kad jis susiprastų, kad teisėsaugos kritikuoti nevalia.

4.3. Nurodo, kad ikiteisminio tyrimo teisėjos nutartyje nurodyti argumentai, kad jo paminėti faktai yra deklaratyvūs argumentai ir, kad aprašyti faktai yra nepagrįsti bei nepatvirtinti jokiais objektyviais duomenimis, yra teisėjos A. Balkaitienės nusikalstama veikla, nes visus jo išvardintus faktus labai lengva patikrinti, tai nėra jo haliucinacijos, o realūs įvykę faktai - teismui pateiktas ir G. Dzeduliono „moralo“ garso įrašas. Būtent šiuos faktus teisėja ir turėjo vertinti. Žinoma, kad jo lūkesčių neatitinka teismas, kuris jau daug metų slepia ir dengia sunkią A. Sadecko nusikalstamą veiklą ir būtent tokia veikla ir turėjo būti vertinta. Visi jo išdėstyti faktai yra objektyvūs duomenys ir teismo pareiga juos vertinti. Priešingai, nei nurodė teisėja A. Balkaitienė, visi jo nurodyti faktai patvirtina, kad minima teisėjų kolegija, nagrinėjusi baudžiamąją bylą Nr. 1A-369-365 2016, atlikdama savo tiesiogines pareigas, savo veiksmais tyčia siekė piktnaudžiauti tarnyba, neatliko funkcijų ir pareigų bei padarė jo nurodomą nusikalstamą veiką.

4.4. Skunde teigia, kad teisėjai sąmoningai ir tyčia veikia nusikalstamai, ignoruodami jo pateiktus įrodymus, todėl A. Sadeckas išvengia atsakomybės. Teismas privalėjo pasisakyti apie jo pateiktus įrodymus ir nurodyti nutartyje, bet apie tai nei žodžio. Tai rodo, kad teisėjai nevertina pateiktų įrodymų ir dėl jų nepasisako. Tik paneigus jo pateiktus įrodymus, kad A. Sadecko skundas melagingas ir jis atlieka kitus jo nurodytus nusikalstamus veiksmus, galėjo būti pripažintas kaltu. Vilniaus apygardos teismo nutartis akivaizdžiai neteisėta, nes šiurkščiai pažeistas baudžiamojo proceso įstatymas - teismas nevertino jo pateiktų įrodymų, tyčia neteisėtai tvirtindamas, kad jie neturi jokios reikšmės. Kaip gali neturėti reikšmės įrodymai, kurie įrodo, kad jis buvo nuteistas pagal melagingus A. Sadecko skundus ir parodymus. Teismas privalėjo šiuos nurodytus faktus patikrinti ir dėl jų pasisakyti nuosprendyje. Todėl prašo atnaujinti baudžiamąją bylą Nr. 1A-369-365/2016 ir jį išteisinti.

5. *Atsiliepimų į skundą negauta.*

Skundas atmestinas.

6. *BPK 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta baudžiamojo proceso paskirtis – ginant žmogaus ir piliečio teises bei laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai, išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas ir tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas. Atsižvelgiant į tai, kad baudžiamoji atsakomybė sukelia itin sunkias teises pasekmes, ji gali būti taikoma tik baudžiamojo įstatymo numatytais atvejais, kai kitomis teisinėmis priemonėmis negalima apginti įstatymų saugomų teisių. Atitinkamai BPK 3 straipsnyje numatytos aplinkybės,*

kurioms esant baudžiamasis procesas negalimas, t. y. ikiteisminis tyrimas nepradedamas (BPK 168 straipsnio 1 dalis), o pradėtas – nutraukiamas (BPK 212 straipsnio 1 punktą). BPK 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinta, kad baudžiamasis procesas negalimas, jei veika neatitinka nusikalstamos veikos požymių, o pagal BPK 3 straipsnio 1 dalies 6 punktą – jei yra įsiteisėjęs teismo nuosprendis dėl to paties asmens kaltinimo arba teismo nutartis ar prokuroro nutarimas nutraukti procesą tuo pačiu pagrindu.

7. Nagrinėjamu atveju pareiškėjas nesutinka, kad pagal jo pareiškimą ir skundą nebuvo pradėtas ikiteisminis tyrimas Vilniaus apygardos teismo teisėjų G. Dzedulionio, A. Pesliako ir J. Čepukėnienės atžvilgiu pagal BK 228 straipsnį.
8. Aukštesnysis teismas, susipažinęs su pareiškėjo skundu ir atsisakymo pradėti ikiteisminio tyrimą medžiaga konstatuoja, jog prokuroro 2020 m. balandžio 22 d. nutarime bei ikiteisminio tyrimo teisėjos 2020 m. gegužės 28 d. nutartyje išsamiai pasisakyta, kodėl A. Drižiaus pareiškime bei skunde nurodyti duomenys nesudaro pagrindo pradėti ikiteisminio tyrimo. Su tuo sutinka ir pareiškėjo skundą nagrinėjantis aukštesnysis teismas, kadangi procesiniuose sprendimuose, kuriuose atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą, išdėstyti pakankamai išsamūs ir motyvuoti argumentai, pagrįsti byloje esančiais faktiniais duomenimis.
9. Pagal BK 228 straipsnio 1 dalį atsako valstybės tarnautojas ar jam prilygintas asmuo, piktnaudžiavęs tarnybine padėtimi arba viršijęs įgaliojimus, jeigu dėl to didelės žalos patyrė valstybė, Europos Sąjunga, tarptautinė viešoji organizacija, juridinis ar fizinis asmuo. Pagrindinis kriterijus, atribojantis piktnaudžiavimą, kaip nusikalstamą veiką, nuo tarnybinio (arba drausminio) nusižengimo, yra didelės žalos požymis. Taikant BK 228 straipsnį žala suprantama ne tik kaip turtinė, bet ir kitokio pobūdžio žala. Kitokio pobūdžio žala yra fizinė, moralinė, organizacinė ar kitokio neturtinio pobūdžio žala, padaryta teisės ginamoms ir saugomoms nematerialioms vertybėms (asmens sveikatai, garbei, orumui, juridinio asmens reputacijai, valstybės tarnybos autoritetui ir pan.). Pagal susiformavusią teismų praktiką kitokio, t. y. neturtinio pobūdžio žala paprastai pripažįstama didele, jeigu ji patiriama dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintų teisių ir laisvių pažeidimo. Be to, Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintų teisių ir laisvių pažeidimas, valstybės tarnybos autoriteto sumenkinimas ar kiti esmingai žalingi padariniai paprastai pripažįstami didele žala ne tik tarnybai ar asmeniui, bet ir valstybei (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gruodžio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-484/2008).
10. Pažymėtina, kad pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliam atsakymui į kiekvieną argumentą, o atmesdamas skundą, subjektas gali tiesiog pritarti žemesnio subjekto priimto sprendimo motyvams (Europos Žmogaus Teisingumo Teismo 1994 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje Van de Hurk prieš Olandiją, Series A n. 288, p. 20, par. 61; 2011 m. gegužės 5-10 d. sprendimas byloje Česnulevičius prieš Lietuvą, peticijos Nr. 41922/06). Tokios pat pozicijos laikomasi ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje, pavyzdžiui, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-94-696/2016. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjo nurodytos aplinkybės buvo išsamiai išanalizuotos minėtuose procesiniuose sprendimuose, aukštesnysis teismas pritardamas prokuroro bei ikiteisminio tyrimo teisėjos argumentams jų nebekartoja ir pasisako tik dėl esminių skundo argumentų.
11. Iš Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenų matyti, kad Vilniaus miesto apylinkės teismo 2016 m. kovo 4 d. nuosprendžiu A. Drižius pripažintas kaltu pagal BK 154 straipsnio 2 dalį už tai, kad būdamas straipsnių autorius, savaitraščio „Laisvas laikraštis“ redaktorius, kurio redakcija yra Vilniuje, Konstitucijos pr. 23B-22, tyčia, žinodamas, kad jo veiksmai paniekins ir pažemins A. Sadecko garbę ir orumą, pakirs kitų pasitikėjimą juo, per visuomenės informavimo priemonę savaitraštį „Laisvas laikraštis“ paskleidė tikrovės neatitinkančią informaciją apie A. Sadecką, neva A. Sadeckas yra įvykdęs nusikaltimus, tuo padarydamas jam žalą <...>. Visos jo pareiškime ir skunduose nurodytos aplinkybės pirmosios instancijos teismo buvo įvertintos A. Drižiui duodant parodymus kaip kaltinamajam. Kaip matyti, pirmosios instancijos teismo nuosprendis buvo patikrintas apeliacinės instancijos teismo - Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus

teisėjų kolegijos, susidedančios iš pirmininko G. Dzedulionio, J. Čepukėnienės ir A. Piesliako ir A. Drižiaus apeliacinis skundas buvo atmestas konstatuojant, kad apylinkės teismas objektyviai, išsamiai ir nešališkai ištyrė bei įvertino byloje esančius įrodymus, bei pagrįstai konstatavo, jog A. Drižius paskleisdamas straipsnius apie A. Sadecką, pastarąjį apšmeižė ir padarė jam inkriminuotą nusikaltimą, numatytą BK 154 straipsnio 2 dalyje. Svarbu tai, kad apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijos sprendimas buvo patikrintas ir kasacine tvarka, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijai 2016 m. gruodžio 20 d. nutartimi išnagrinėjus ir atmetus nuteistojo A. Drižiaus kasacinį skundą.

12. Pažymėtina, kad įsiteisėjęs teismo nuosprendis, nutartis yra privalomi valstybės ar savivaldybių institucijoms, tarnautojams ar pareigūnams, fiziniams bei juridiniams asmenims ir turi būti vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Tai reiškia, kad tai, kas nuspręsta teismo, yra privaloma visiems teisės subjektams ir turi būti vykdoma, *įsiteisėjusio teismo sprendimo teisingumas negali būti kvestionuojamas kitaip nei įstatyme numatyta tvarka. Tai yra viena iš esminių teisinio stabilumo prielaidų.*
13. A. Drižius bandydamas inicijuoti baudžiamąjį procesą iš esmės nesutinka jo atžvilgiu priimtu apkaltinamuoju nuosprendžiu ir skunde nurodo argumentus, susijusius būtent su Vilniaus miesto apylinkės teismo 2016 m. kovo 4 d. nuosprendžiu, kuriuo jis pripažintas kaltu dėl šmeižto A. Sadecko atžvilgiu. Iš skundo matyti, kad A. Drižius nesutinka su Vilniaus apygardos teismo teisėjų kolegijos jo pateiktų įrodymų vertinimu ir nurodo, kad teisėjų kolegija, kurios pirmininkas G. Dzedulionis, ignoruodami jo pateiktus įrodymus, piktnaudžiavo savo tarnybine padėtimi ir padarė nusikalstamą veiką, tačiau pakartotinai pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2016 m. gruodžio 20 d. nutartimi išnagrinėjo A. Drižiaus kasacinį skundą ir nutartyje konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas išsamiai ir nešališkai išnagrinėjo bylos aplinkybes, apkaltinamojo nuosprendžio aprašomojoje dalyje, kaip to ir reikalaujama BPK 305 straipsnio 1 dalyje, išdėstė įrodymų vertinimo motyvus ir padarė įrodymais pagrįstas išvadas, kokios faktinės aplinkybės nustatytos byloje ir kokie duomenys pagrindžia A. Drižiaus kaltę, o apeliacinės instancijos teismas, patikrinęs šio teismo nuosprendžio pagrįstumą bei teisėtumą, nutartyje motyvuotai paneigė nuteistojo esminius apeliacinio skundo argumentus dėl įrodymų vertinimo, laikydamasis BPK 332 straipsnio 3, 5 dalių nuostatų. Atkreiptinas dėmesys ir į kasacinio teismo nutartyje aptartą A. Drižiaus kasacinio skundo argumentą dėl šališko, formalaus bylos išnagrinėjimo pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose, kasaciniam teismui nurodant, kad A. Drižiaus argumentai iš esmės yra deklaratyvūs, siejami su įrodymų vertinimu. Be to, skunde pareiškėjas nurodo, kad jau kreipėsi ir į Teisėjų etikos ir drausmės komisiją, kuri nusprendė, kad nieko neteisėto G. Dzedulionis nepadarė. Atsižvelgiant į išdėstytą, pakartotinai spręsti dėl A. Drižiaus skunde nurodytų argumentų dėl apeliacinės instancijos teisėjų kolegijos įrodymų, susijusių su baudžiamąja byla Nr. 1A-369-365/2016, vertinimu, bei konkrečiai teisėjo G. Dzedulionio veiksmų, kurie buvo įvertinti ir Teisėjų etikos ir drausmės komisijos, kaip tą nurodo pats pareiškėjas, apygardos teismas neturi pagrindo. Įvertinus šias faktines aplinkybes šiai dienai nėra jokių objektyvių duomenų teigti, kad Vilniaus apygardos teismo teisėjų kolegijos pirmininko veiksmuose yra nusikalstamos veikos, numatytos BK 228 straipsnyje požymių. Tokiu būdu, ikiteisminis tyrimas nebuvo pradėtas visiškai pagrįstai, prokuroro sprendimas aiškus, motyvuotas ir pagrįstas, o apylinkės teismas visiškai pagrįstai pritarė prokuroro padarytai išvada. Pažymėtina, kad įpareigoti prokurorą pradėti konkretų ikiteisminį tyrimą dabartinis teisinis reguliavimas teismui teisės nesuteikia.
14. Skundo argumentas, kad ikiteisminio tyrimo teisėja A. Balkaitienė nurodydama, kad jo paminėti faktai yra deklaratyvūs argumentai ir, kad aprašyti faktai yra nepagrįsti bei nepatvirtinti jokiais objektyviais duomenimis, yra teisėjos A. Balkaitienės nusikalstama veika, nes visus jo išvardintus faktus teisėja turėjo vertinti, negali būti vertinami kaip nusikalstama veika, kadangi ikiteisminio tyrimo teisėja ir neturėjo iš naujo vertinti įrodymų, kurie buvo patikrinti visų instancijų teismuose.
15. BPK 444 straipsnio 1 dalyje yra aiškiai įtvirtinta, kada baudžiamoji byla gali būti atnaujinta. Pažymėtina, kad A. Drižiaus argumentas, jog teismas bylos aplinkybes ir įrodymus vertino kitaip, nei būtų palankiau A. Drižiui (nuteistajam), nesuteikia pagrindo tokių aplinkybių pripažinti kaip

naujai paaiškėjusių. Visos nuteistojo skunde aptartos aplinkybės buvo žinomos bei įvertintos bylą nagrinėjant instancine tvarka, t. y., tiek argumentai dėl netinkamo įrodymų vertinimo, tiek dėl teisėjo G. Dzedulionio ir pan. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pripažino, kad nuosprendį priėmęs teismas išsamiai ir nešališkai išnagrinėjo visas bylos aplinkybes, o apeliacinės instancijos tinkamai jį peržiūrėjo ir vien tik A. Drižiaus subjektyvus manymas, kad jis nuteistas nepagrįstai, nesudaro pagrindo pradėti procesą dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių. O be to, kaip ir teisingai pažymėta skundžiamoje nutartyje, ikiteisminio tyrimo teisėjas nesprensdžia klausimo dėl bylos atnaujinimo, kadangi tai nėra priskirta jo kompetencijai.

16. Susipažinus su aukštesniajam teismui pateikta medžiaga, konstatuojama, jog tiek prokuroro 2020 m. balandžio 22 d. nutarimu pagrįstai atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą, tiek ikiteisminio tyrimo teisėjos nutartimi pagrįstai atsisakyta tenkinti A. Drižiaus skundą. Pažymėtina, kad reikalavimas atskleisti nusikalstamas veikas derinamas su ekonomiškumo ir koncentruotumo principais. Šie principai reiškia, kad turi būti atliekami ne bet kokie ikiteisminio tyrimo veiksmai, o tik būtinausi, nes antraip būtų bergždžiai švaistomos valstybės biudžeto lėšos. Šioje byloje atlikti visi būtini ikiteisminio tyrimo veiksmai, siekiant nustatyti galimai padarytą nusikalstamą veiką, sprendimai priimti tinkamai įvertinus tyrimo metu nustatytas aplinkybes, nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų, todėl juos naikinti ar keisti skunde išdėstytais motyvais nėra teisinio pagrindo.

Teismas vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 442 straipsnio 1 dalies 1 punktu

n u t a r i a :

atmesti pareiškėjo Aurimo Drižiaus skundą ir palikti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. gegužės 28 d. nutartį.

Nutartis įsigalioja nuo jos priėmimo dienos ir yra neskundžiama.

Teisėjas

Nerijus Masiulis

KOPIJA TIKRA

Sundžiamųjų bylų vyresnioji specialistė

Larėja Bagdonienė

(Pirmas)

(Data)

2020-07-08

